

Földes Gyula Osztályképe

Ez az osztálykép a Madách Gimnáziumban készült az 1948/49-es iskolaév végén. 15 évesek vagyunk itt, mi voltunk a 6. A osztály. Több neves személyiség is van a képen. A második sorban balról az első Németh Károly, egy Kossuth-díjas író, csak úgy hívják, hogy Szakonyi Károly. Ugyanabban a sorban balról az ötödik Endrényi László, a torontói egyetem professzora. Pár évvel ezelőtt a dékánja volt az orvosi karnak. Ő egyébként vegyészmérnök, de ezt csinálja. Ugyanabban a sorban jobbról a harmadik George Roman, ő színházi rendező Londonban. Kisfalvy Gyurinak hívták eredetileg. A harmadik sorban balról a hetedik Szinetár Miklós, a Magyar Állami Operaház főigazgatója. Az utolsó sorban balról a hatodik Hollander Pál, egyetemi tanár a Massachussettes Egyetemen. Mellette Konrád György, Pen klub, és itt vagyok én jobbról a hetedik az utolsó sorban. Az osztályunkból nagyon sokan emigráltak.

A Barcsay utcai [Madách Imre] Gimnáziumban, ahová 1943-ban kezdtem járni, zsidó volt az osztály körülbelül több mint egyharmada. Eredetileg zsidó osztályt is szerveztek, a zsidótörvények miatt ide csak zsidó gyerekeket vettek fel. A német megszállás alatt [lásd: Magyarország német megszállása], 1944. áprilisáig jártunk elsőbe, aztán a zsidók kimaradtak. Én mentem még iskolába sárga csillaggal. Második gimnáziumba 1945. májustól június közepéig jártunk egy nagyon csonka tanévet. Ötödikben választás elé állítottak minket, hogy mit akarunk tanulni: orosz vagy görögöt. A baloldali eszmék híveként mi úgy véltük, hogy klasszikus nyelvnek elég a latin, ami a felsőgimnáziumban benne volt a tantervben [A latin nyelv a nyolcosztályos gimnáziumban mind a nyolc osztály tananyagában szerepelt, a görög a humán gimnáziumok felső négy osztályában. - A szerk.], így természetesen az orosz választottuk. Az osztály meg is feleződött: a többség az orosz választotta, mert úgy gondolta, hogy nem kell a latin mellé a görög. Azért volt az osztályban aránylag több zsidó gyerek, mert a zsidók inkább ezt választották, illetve átjöttek máshonnan is az orosz miatt. Tulajdonképpen itt nem voltak antiszemita dolgok. Abban az időben legalábbis már nem. Mert előtte azért volt, a Monoki tanár úr, a tornatanár úgy pofozta főleg a zsidó osztályt, hogy fölállította a gyerekeket, és az egymás mellett állók fejét összecsapta. Schmelzter főtisztelendő nem számítva zsidó tanárra nem emlékszem, hogy más is lett volna. Olyan, hogy legkedvesebb tanárom, nekem nem volt.

